

10.6.2010

KJT/ah

Valtiovarainministeriö
Hallinnon kehittämissosasto
VAHTI
PL 28
00023 VALTIONEUVOSTO

valtiovarainministerio@vm.fi

VÄESTÖREKISTERIKESKUKSEN LAUSUNTO KOSKIEEN LUONNOSTA VALTIONHALLINNON TIETOTURVALLISUUDEN KEHITYSOHJELMAKSI

Valtionhallinnon tietoturvallisuuden johtoryhmä (VAHTI) on toimittanut Väestörekisterikeskukselle (jäljempänä VRK) 19.5.2010 päivätyn lausuntopyyntöön dnro VM47:00/2007.

Lausuntonaan VRK toteaa Valtionhallinnon tietoturvallisuuden kehitysohjelman luonnoksesta seuraavaa.

VRK pitää hyvänä, että valtionhallinnossa kiinnitetään entistä enemmän huomiota tietoturvallisuuteen ja nähdään se tärkeänä osana johtamista, osaamista, riskienhallintaa sekä hallinnon kehittämistä ja kokonaistoimintaa. Valtiokonsernikokonaisuuden kannalta on hyvä, että tietoturvallisuuden konserniohjausta vahvistetaan. Yleisesti tarkasteltuna myös tietoturvapalveluiden tuottamisen keskittämisellä VRK näkee voitavan saavuttaa tiettyjä hyötyjä.

Perustuslain kannalta tarkasteltuna tämän kehitysohjelman toteuttaminen edesauttaa perusoikeuksien toteutumista ja tätä voidaan pitää erityisen suotavana.

Viraston kannanotot ja ehdotukset kehitysohjelman sisältöön, toimenpiteisiin, painotuksiin ja toimenpiteisiin, painotuksiin ja toimeenpanoon

VRK on osallistunut VAHTI:ssä kehitysohjelman laadintaan ja tämän vuoksi VRK ei näe tarpeellisuutta lausua tässä yhteydessä kovinkaan laajasti kehitysohjelman sisällöstä, vaan lausunnossa keskitytään muihin pyydettyihin asioihin.

VRK haluaa korostaa, että kehitysohjelman toteuttaminen ja konserniohjauksen onnistuminen edellyttävät, että tehtävään osoitetaan riittävä ja käytännön tietoturvatöihin riittävästi perehtynyttä päätoimista henkilöstä pysyvien virkamiesten muodossa. VRK:n näkemyksen mukaan VAHTIn roolia ei ole ilman lisäresursointia mahdollista kovinkaan laajasti kasvattaa.

KJT/ah

10.6.2010

Kehitysohjelmassa korostetaan kunkin hallinnonalan viranomaisen osallistumisvelvollisuutta tietoturvallisuusyhteistyöhön ja -hankkeisiin. Tämän VRK näkee hyvänä, mutta silloin konserniohjaajan olisi ehdottomasti huolehdittava, että viranomaisilla on mahdollisuus osallistumisvelvollisuuden täyttämiseen antamalla viromaisille riittävät resurssit. Samaten, jos kehitysohjelman toteuttamisesta aiheutuu viranomaiselle vähäistä suurempia kustannuksia, olisi sille taattava riittävät taloudelliset resurssit.

VRK näkee jonkinlaisena riskinä sen, että kehitysohjelman toteuttaminen aiheuttaa turhaa päällekkäistä työtä joissain kohdin ja tämän välttämiseen olisi syytä pyrkiä hyvin vahvasti. Myös tässä kohtaa korostuu vahvan johtamisen merkitys. VRK näkee tärkeänä, että pyrittäisiin välttämään byrokratian turhaa lisääntymistä.

VRK näkee tärkeänä, että tietoturvallisuuden seurantaan ja mittaamiseen kehitetään yhteisiä käytäntöjä. Tämä kehitystyö parantaisiin tietoturvallisuuden tason mitattavuutta ja sitä kautta eri viranomaisten vertailua ja antaisi välineitä ohjaamiseen. Mittaamista kehitettäessä on huolehdittava siitä, että mitaaminen perustuu tarkkoihin ja täsmällisiin mittareihin.

Kehitysohjelmaa toteutettaessa on huolehdittava siitä, että kehitettäessä valtiokonsernin tietoturvapalveluita huolehditaan palveluiden kustannustehokkuudesta.

Kehitysohjelmassa on luonnosteltu sanktioita tukemaan tietoturvallisuuden ja varautumisen ohjausta. VRK ei näe hyvänä sanktioiden asettamista, koska sanktioiden asettaminen voi johtaa kohtuuttomuuksiin nykyisessä resurssitilanteessa. VRK ehdottaa mieluummin kannustepalkkioita hyvin tehdystä tietoturvatyöstä.

Viraston nykyiset edellytykset ja valmiudet kehittämisohjelman toimeenpanoon ja yhteistyöhön

VRK:lla on ollut ISO/IEC 27001 -standardin mukainen tietoturvasertifikaatti vuodesta 2002 lähtien. Siihen sisältyvät muun muassa tietoturvallisuuspolitiikka, tietoturvallisuuden organisointi, suojattavien kohteiden luokitus ja valvonta, henkilöstöturvallisuus, fyysinen tietoturvallisuus, tietoliikenteen ja käyttötoimintojen hallinta, pääsyoikeuksien valvonta, järjestelmien kehittäminen ja ylläpito sekä liiketoiminnan jatkuvuuden hallinta ja vaatimustenmukaisuus. Standardi määrittelee hyvän tietoturvallisuuden tason, joka toteutetaan organisaation valitsemilla suoja mekanismeilla. Sertifikaatit eivät ole pysyviä, vaan niiden säilyttäminen edellyttää säännöllisesti toteutettavan seurannan vähintään vuosittain.

VRK:ssa on täten kiinnitetty jo pitkään erityistä huomiota tietoturvallisuuteen ja tehty suunnitelmallista ja pitkäjänteistä kehitystyötä ja saavutettu korkea tietoturvallisuuden taso. Näin ollen VRK:lla on melko hyvät valmiudet kehitysohjelman toimeenpanoon virastossa. Valmiutta toimeenpanoon ja yhteistyöhön laskee osittain hieman se, että VRK:ssa tietoturvallisuuden ohjauksessa, kehittämisessä ja seurannassa on tiukka henkilöresurssitilanne.

Kehitysohjelman hyödyt viraston kannalta

VRK ei näe hyötyvänsä kehitysohjelmasta välttämättä niin paljon kuin jotkut toiset virastot hyötyvät, koska viraston tietoturvallisuuden taso on jo korkea. Hyötyjä on kuitenkin selkeästi löydettävissä.

KJT/ah

10.6.2010

Kehityssuunnitelmassa on yhtenä kehityskohteena esitetty riskienhallinnan ja varautumisen kehittäminen. VRK:lla on olemassa tietyt menettelyt riskien ja tietoturvapoikkeaminen hallintaan, mutta silti virasto näkisi hyötyvänsä valtiokonsernille laaditusta riskienhallintamallista. Riskienhallintamallin yhtenäistämisestä nähdään olevan hyötyä myös laajemmin valtiokonsernin sisällä.

VRK näkee hyötyvänsä keskitetystä seuranta- ja auditointitoiminnasta. Tiukkojen henkilöresurssien vuoksi VRK:ssa on esimerkiksi jouduttu vuonna 2010 ostamaan auditointipalveluita. Ko. auditointipalveluosto tehtiin VIP-tietoturvapalveluiden kautta.

Yhtenä kehitysohjelman tavoitteena on laajentaa ja syventää myös substanssiosaajien tietoturvaosaamista. VRK:ssa on sisäistetty laajasti, että tietoturvallisuudesta huolehtiminen on jokaisen virkamiehen velvollisuus. VRK:ssa järjestetään vähintään kaksi kertaa vuodessa tietoturvakoulutusta koko henkilöstölle. Kuitenkin VRK näkisi hyötyvänsä valtiohallinnon tietoturvaosaamisen kehittämisohjelmasta.

Kehitysohjelmaan on otettu yksittäiseksi kehityskohteeksi myös käyttövaltuuksien hallinnan kehittäminen ja tästä VRK:lle arvioidaan olevan hyötyä muun muassa sitä kautta, että viraston oman ylläpitotyön tarve vähenee. VRK arvioi sille olevan hyötyä myös yksittäisenä kehityskohteena olevasta federoinnista.

Kehitysohjelman toimeenpanon edellyttämät toimenpiteet sekä resurssi- ja kustannusvaikutukset virastossa

Annetussa aikataulussa VRK:n ei ole mahdollista tehdä kattavaa selvitystä kehitysohjelman toimeenpanon edellyttämistä toimenpiteistä.

Kehitysohjelman toteutus aiheuttaa virastolle tarpeen tietoturvallisuuden johtamisen kehittämiseen ja tietoturvallisuuden kytkemistä vahvemmin koko viraston suunnittelu- ja ohjausprosesseihin. Jo tällä hetkellä tietoturvallisuuden hallinta on virastossa suunnitelmallista ja pitkälti määrämuotoista, mutta esimerkiksi tulohjohtamisprosessissa ja talousarvioesityksissä ei aina riittävästi korosteta tietoturvallisuuden hallintaan liittyviä tarpeita. Kehitysohjelman toimeenpano aiheuttaa muutostarpeita myös muissa prosesseissa.

Tietoturvallisuuden kustannukset ovat usein sisällä muiden asioiden kokonaiskustannuksissa, joten kehitysohjelman toimeenpano luo tarpeen lisätä tietoturvakustannusten erikseen ilmoittamista ja tätä kautta läpinäkyvyyttä.

VRK:n arvioi, että kehitysohjelman toteuttaminen aiheuttaa virastolle yhden (1) htv/vuosi lisähenkilöresurssitarpeen. VRK ei ole tässä vaiheessa mahdollista arvioida tarkasti kehitysohjelman toimeenpanon kustannusvaikutuksia. Nähtävissä kuitenkin on jo tässä vaiheessa, että kehitysohjelman toimeenpanosta on kustannuksia myös VRK:lle.

KJT/ah

10.6.2010

Viraston ilmoitukset organisaation omista osallistumisista hankkeisiin ja kehityskohdetason valtiotasoi-
sen yhteistyön toteuttamiseen sekä kohdekohtaiset yhteyshenkilöt

VRK on halukas osallistumaan kehitysohjelman toteutukseen liittyviin hankkeisiin ja muu-
hun tietoturvayhteistyöhön valtiotasolla niiden resurssien puitteissa, jotka kulloinkin re-
surssitilanne sallii. Erityisen kiinnostunut VRK on osallistumaan yhteistyöhön, joka tukee
perusrekistereiden ja varmentamisen tietoturvan ja tietosuojan toteutumista.

VRK:n osalta kohdekohtaiset yhteistyöhenkilöt tarkennetaan myöhemmin.

Hannu Luntiala
Ylijohtala

Annina Hautala
Kehityspäällikkö